

λαίον τῆς ζωγραφικῆς καὶ ἰχθυογραφίας, διάφορα δὲ ἄλλα σχολεῖα ἐξ αὐτοῦ ἐξαρτώμενα περὶ τὰ ἑκατόν. Τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξεν ἄξιον τῆς προσπαθείας, διότι μετὰ δώδεκα ἔτη παρατηρήθη ὅτι εἰς τὰ αὐτὰ εἶδη ὑπῆρχεν ὑπερτίμησις 200 ἑκατομμυρίων φράγκων, καὶ ὅτι ἐπλησίαζον ἤδη εἰς τὰ γαλλικὰ προϊόντα· τὸ δὲ αἴτιον ἦτο . . . γραμμὴ ἐντελέστερον ἐσχεδιασμένη. Μετὰ τὸ παράδειγμα τοῦτο νομίζομεν περιττὸν νὰ ἐπιμεινόμεν περισσότερον εἰς τὴν ἀνάγκην, τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην, τῆς διδασκαλίας τῆς ἰχθυογραφίας.

Ἡ προκαταρκτικὴ ἢ δημοτικὴ τεχνικὴ ἐκπαίδευσις, ὡς εἶδομεν, εἶναι τριῶν εἰδῶν· ἢ τὸ ἐργαστάσιον εὐρίσκεται ἐν τῷ σχολεῖω, καὶ τότε σκοπὸν ἔχει τὴν ἐκπαίδευσιν παιδίων, ἢ τὸ σχολεῖον εἶναι ἐντὸς τοῦ ἐργαστασίου, ἢ τέλος τὸ σχολεῖον καὶ τὸ ἐργαστάσιον εἰσὶν ἐντελῶς χωριστά· εἰς τὰς δύο τελευταίας περιστάσεις ζητεῖται ἡ ἐκπαίδευσις τῶν ἐργατῶν τῶν εὐρισκομένων εἰς ἀνδρικὴν ἡλικίαν. Καὶ τὰ τρία συστήματα εἰσὶ καλὰ, καὶ νομίζομεν ὅτι βοηθοῦνται καὶ συμπληροῦνται ἀμοιβαίως. Βεβαίως εἶναι πολὺ καλὸν τὸ παιδίον, τὸ προωρισμένον ἵνα γίνῃ τεχνίτης, νὰ λαμβάνῃ ἐκπαίδευσιν προπαρασκευάζουσαν αὐτὸ καὶ διδάσκουσαν, ἐκτὸς τῆς ἀναγνώσεως, γραφῆς, κατηγήσεως καὶ ἀριθμητικῆς, τὴν πράξιν καὶ τὴν θεωρίαν τῆς τέχνης εἰς τὴν ὁποίαν προορίζεται. Ἀλλ' ἀπαιτεῖται ἔτι μᾶλλον ὅπως ὁ ἤδη καταγινόμενος εἰς τι ἐπάγγελμα τεχνικὸν ἔχῃ τὰ μέσα τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ τελειοποιήσεως· νομίζομεν δὲ τοῦτο ἔτι ἀναγκαϊότερον, πρῶτον μὲν ὡς μέσον ἠθοποιήσεως τοῦ λαοῦ καὶ τελειοτέρας χρήσεως τῶν παρκαγωγικῶν δυνάμεων τῆς ἐργασίας, δεύτερον δὲ διότι ὁ λαὸς τὴν τοιαύτην παιδείαν τεχνίτης, ἐννοῶν τὰ ἐξ αὐτῆς ἀγαθὰ, θέλει πέμπει τὸ τέκνον αὐτοῦ εἰς τὸ τεχνικὸν σχολεῖον, καὶ θέλει εἶσθαι ὁ καλλίτερος ἀπόστολος τῆς μορφώσεως τοῦ λαοῦ.

Τὰ μέσα, τὰ ὁποῖα δι' ὀλίγων περιεγράψαμεν ἐνταῦθα, ἐπέτυχον ὅπου καὶ ἂν ἐγένετο δοκιμὴ αὐτῶν· παρατηρήθη δὲ ὅτι ἐχρησίμευσαν ὑπὲρ πᾶν ἄλλο πρὸς διάδοσιν τῆς στοιχειώδους παιδείας, καὶ πρὸ πάντων τῶν ἀρχῶν τῆς ἠθικῆς εἰς τὰς ἐργατικὰς τάξεις.

Βλέπων τις καὶ τὰ ἐκ τῆς τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως ἀγαθὰ, καὶ τὴν παρ' ἡμῶν ἀνάγκην ταύτης, καὶ τὴν ἔλλειψιν τῶν πρὸς θεραπείαν μέσων (1), δὲν δύναται ἢ νὰ σκεφθῇ περὶ αὐτῶν.

Ἰνωστὴ εἶναι ἡ δύναμις τοῦ συνεταχισμού· νομίζομεν λοιπὸν ὅτι εὐκολώτατα δι' ἑταιρίας ἢ δύνατο

(1) Ἐνταῦθα προλαμβάνομεν ἀμέσως ἕσους ἠθελον εἶπει ὅτι ὑπάρχει τὸ Σχολεῖον τῶν Τεχνῶν· τὸ σχολεῖον τοῦτο προωριεῖται ὅπως χρῆσιμὸν ὡς κατὰστημα μέσης τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως, περὶ τῆς ὁποίας θέλει γίνεαι κατωτέρω λόγος, καὶ οὐχὶ τῆς στοιχειώδους δημοτικῆς.

νὰ λυθῇ παρ' ἡμῶν τὸ ζήτημα τῆς τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ λαοῦ· ἡ σύστασις μαθημάτων ἐσπερινῶν εἶναι λίαν εὐκόλος, οἱ δὲ τεχνῖται τῶν Ἀθηνῶν εἰσὶν ἀρκούντως ἀνεπτυγμένοι ὅπως ἐννοήσωσι τὴν ἐκ τούτων ὠφέλειαν. Ἡ ἐπιτυχία γενήσεται φανερά ἅμα ὡς παρέλθῃ μία περίοδος σχολικῆ, διότι τότε θέλουσι φανῆ καὶ τὰ πρακτικὰ τῆς διδασκαλίας ἀποτελέσματα.

Παρὰ τὰ διάφορα ταῦτα σχολεῖα ὑπάρχουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ βιβλιοθήκαι πρὸς χρῆσιν τοῦ λαοῦ, περιέχουσαι συγγράμματα ἠθικὰ, ἱστορικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ στοιχειώδη, ἅπερ δανείζουσιν εἰς τοὺς μαθητὰς τῶν τεχνικῶν σχολείων· ὥστε διὰ τῆς ἀναγνώσεως συμπληροῦται τὸ τῆς διδασκαλίας ἔργον, καθίστανται δὲ τὰ ἐν τοῖς μαθήμασι παραδιδόμενα ἔτι δημοτικώτερα. Τὰ τῶν βιβλιοθηκῶν τούτων βιβλία δανείζονται ἐπὶ μικρῆ καὶ ἀσημάντῳ χρηματικῇ ἐγγυήσει, ἣτις ὅμως ἀρκεῖ ὅπως ἐξασφαλίζῃ τὴν ἀπόδοσιν αὐτῶν, καὶ ὁ χρόνος δὲ τῆς ἀποδόσεως ὀρίζεται, πᾶσα δὲ ἡμέρα ὑπερβάσεως ἐπιφέρει μικρόν τι πρόστιμον (πέντε ἢ δέκα λεπτῶν). Τοιαῦται βιβλιοθήκαι ὑπάρχουσιν πλεῖστα ἐν Ἀγγλίᾳ· καὶ ἐν Γαλλίᾳ δὲ ἤρχισαν πολλαπλασιαζόμεναι κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη, χάρις εἰς τὴν ἐνέργειαν πεφωτισμένων πολιτῶν.

Τοιοῦτον ἐν γένει τὸ σύστημα τῆς στοιχειώδους τεχνικῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ λαοῦ, τὴν ὁποίαν εὐχόμεθα νὰ ἴδωμεν ὅσον τάχιον καὶ ἐν Ἑλλάδι εἰταγομένην. Ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει τῆς προόδου μελέτης θέλομεν ἐξετάσει τὸν ὀργανισμόν τῆς μέσης καὶ ἀνωτέρας ἐιδικῆς ἐκπαιδεύσεως, τῆς προωρισμένης εἰς μόρφωσιν εἰδικῶν ἀνδρῶν διὰ τὰς διαφόρους ἀνάγκας τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν, τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας. (Ἔπεται συνέχεια.)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Α. ΣΟΥΤΖΟΣ.

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ.

Παρατηροῦντες τὴν κυβερνητικὴν ἐνέργειαν ἣτις ἀνεπτύχθη ἀπὸ τινῶν ἐτῶν, καὶ μάλιστα ἐπὶ τοῦ ἐνεστῶτος Σουλτάνου, ἐν Τουρκίᾳ, περὶ τὰς διοικητικὰς μεταρρυθμίσεις, τὰς οικονομικὰς βελτιώσεις, τὰ δημόσια ἔργα, τὴν κοινὴν ἀσφάλειαν, τὴν κατάργησιν προνομίων καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ συγκρίνοντες πρὸς τὴν περὶ πάντα ταῦτα ἀναληθείαν ἄλλων ἐθνῶν καυχωμένων ἐπὶ ἐλευθερίᾳ καὶ πολιτισμῷ, ἀναγκαζόμεθα πολλάκις νὰ ἀναφωνήσωμεν τὸ τοῦ Πλάτωνος· «Τυραννομένην μοι δοτε τὴν πόλιν· τύραννος δ' ἔστω νέος καὶ μνήμων καὶ εὐμαθὴς καὶ ἀνδρείος καὶ μεγαλοπρεπὴς φύσει . . . εἰ μέλλοι πόλις ὡς δυνατὸν ἔστι τάχιστα καὶ ἀριστα

σχήσειν πολιτείαν, ἣν λαβοῦσα εὐδαιμονέστατα διὰ-
ξει.» Ἐντὺς ὀλίγων ἐτῶν καὶ ἄνευ κλόνων καὶ παρα-
χῶν κατήργησε τὴν δήμευσιν, τὰ στρατιωτικὰ προνό-
μια, τὸν ἄκριτον θάνατον, τὰ χρηματικὰ γραμμάτια·
παρεδέχθη τὴν στρατιωτικὴν τάξιν τῆς Δύσεως, τὴν
νομισματικὴν ἀκρίθειαν αὐτῆς, τὸ διοικητικὸν σύ-
στημα καὶ τὸν ἐμπορικὸν νόμον τῆς Γαλλίας, τὴν τα-
κτοποίησιν τῶν ἐτησίων ἐσόδων καὶ ἐξόδων· διευκόλυ-
νε τὴν συγκοινωνίαν διὰ σιδηροδρόμων, ἀτμοπλοίων
καὶ τηλεγράφων· ἐκάνονε τὸ ἐσωτερικὸν αὐτῆς χρέος
ἐξασφαλίσασα συγχρόνως τοὺς δανειστάς· καθιέρωσε
τὴν θρησκευτικὴν ἀνοχὴν, καὶ τὴν ὄρκον ταύτην κα-

εἰς κτήματα ἔθνικὰ, θέλουσιν, εἰμὴ διπλασιάσει, βε-
βαίως ὅμως κατὰ πολλὰ αὐξήσει τὴν δημοσίαν
πρόσοδον. Εὐκόλως δὲ ἐννοοῦμεν ὅποια ὠφέλεια θέ-
λει προσγίνει ἐκ τούτου εἰς τὸ κοινόν, ἂν αἱ νέαι αὐ-
ται πρόσοδοι δαπανῶνται εἰς ἔργα παραγωγὰ, ὅ-
ποια σκοπεῖ τὸν *Οἰκονομικὸν Συμβούλιον*.

Ἔργα δὲ τοῦ Συμβουλίου τούτου εἰσὶ τὰ ἑξῆς·
α'. Ἡ ταχεῖα καὶ ἀπελλαγμένη καταχρήσεων
εἰσπραξίς τῶν φόρων.

β'. Ἡ αὐξήσις τῶν προσόδων καὶ ἡ παραγωγή νέων
ὡς ἐκ τῆς παραγωγῆς τοῦ πλούτου καὶ τῆς εὐτυ-
χίας τοῦ Κράτους διὰ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς ἐμπο-

Ἔρδυμα Βουλγάρων.

ταγίνεται εἰς τὴν ρύθμισιν δύο ζωτικωτάτων ζητη-
μάτων, κατὰ τὴν ὅποιαν θέλει ἐπιτύχει βεβαίως
ἔαν, ὡς δὲν ἀμφιβάλλομεν, ἐξακολουθήσῃ τὴν αὐτὴν
πορείαν, ἣτις σκοπὸν ἔχει τῆς τε κοινῆς εὐημερίας
τὴν προαγωγὴν καὶ ἀσφάλειαν, καὶ τῶν κυβερνητι-
κῶν τρόπων καὶ πόρων τὴν δικαίαν καὶ κατὰ νό-
μον ἐνεργεῖαν καὶ ἀποκατάστασιν· τὰ ζητήματα δὲ
ταῦτα εἰσὶ· α', ἡ ἐκλαίκευσις τῶν βακουφίων, καὶ
β', ἡ πραγματοποιήσις τῶν κοινωφελεστάτων σκο-
πῶν δι' οὓς συνεστήθη περὶ τὰς ἀρχάς τοῦ παρόν-
τος μηνὸς τὸ *Οἰκονομολογικὸν Συμβούλιον*.

Τὰ βακούφια ἀφιερωμένα, ὡς γνωστὸν, εἰς τὰ
ἱερὰ καταστήματα τῶν Ὀθωμανῶν, μετατρεπόμενα

εἰς τῆς γεωργίας, διὰ τῆς κατασκευῆς ὁδῶν
καὶ γεφυρῶν, καὶ διὰ τῆς ἀναζήτησεως καὶ προ-
ελεύσεως ἐταιριῶν.

γ'. Ἡ σκόπησις, διεύθυνσις τῶν μεταλλείων καὶ
δάσων καὶ τῶν λοιπῶν κτημάτων τοῦ Κράτους.

δ'. Ἡ φροντίς ὅπως αἱ δημοσίου δαπάναι γίνων-
ται κατὰ τὰς πραγματικὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου.

ε'. Ἡ διευθέτησις τοῦ δημοσίου λογιστικοῦ, καὶ ἡ
ἐπιτήρησις τῆς ἀκριβοῦς ἐνεργείας τῶν ὀργανισμῶν, κλ.

Ἄξιον πολλοῦ λόγου καὶ διὰ τοῦτο ἀξία μελέτης
εἶναι ἡ ἐκθεσις τοῦ Βεζύρου Φουάτ-πασκ, δι' ἧς
συνοδεύεται τὸ διάταγμα τῆς συστάσεως τοῦ Συμ-
βουλίου. Πρέπει, λέγει, νὰ συντρέξωμεν εἰς τὴν ἀνά-

πτωξιν τοῦ πλούτου καὶ τὴν εὐημερίαν τοῦ τόπου, καλλιεργοῦντες τὰ δάση, τὰ μεταλλεῖα καὶ τὰ ἄλλα δημόσια κτήματα, καὶ προκαλοῦντες τὸν διαγωνισμὸν τῶν ξένων καὶ ἐγχωρίων πρὸς κατασκευὴν ὁδῶν, ἐπέκτασιν τῆς γεωργίας, τῆς ἐμπορίας καὶ τῶν τοιούτων.

Ἀλλὰ τὴν ἰδιαιτέραν τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας πρόνοιαν περὶ τῶν συμφερόντων τῶν διοικουμένων, εἶδομεν μετὰ θαυμασμοῦ κατὰ τὰς δύο δεινοτάτας δοκιμασίας εἰς ἃς ὑπέπεσαν ἐπ' ἐσχάτων οἱ κάτοικοι τῆς Τουρκίας καὶ μάλιστα οἱ τῆς βασιλευούσης ἐννοοῦμεν δὲ τὴν χολέραν καὶ τὴν πυρκαϊάν. Καὶ Σουλτάνος, καὶ κυβέρνησις, καὶ ὑπουργοὶ, καὶ μεγιστάνες, καὶ πάντες ἐν γένει συνετέλεσαν καὶ συντελοῦσιν ἀδιακόπως μετὰ μεγίστης προθυμίας καὶ μεγαλοδωρίας εἰς ἀνακούφισιν τῶν παθόντων. Τὸ καθ' ἡμᾶς ὁμολογοῦμεν ὅτι τοιαύτην περὶ τὸ ἀγαθοποιεῖν ἀμιλλὰν σπανίως βλέπομεν καὶ ἀκούομεν.

Μὴ ἄρα πρόκειται ἡ Τουρκία πρότυπον βασιλείου κατὰ τὴν Ἀνκτολήν;

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 15, 1865.

Ἐν τῷ φυλλαδίῳ τῆς 1 Νοεμβρίου εἶπομεν ὅτι τὸ μόλις συγκροτηθὲν ὑπὸ τὸν Κ. Δελιγεώργην ὑπουργεῖον ἔπεσε, καὶ ὅτι ἐγένετο ὀχλαγωγία κατὰ τοῦ Κ. Σπόνεκ.

Κατὰ τὴν ἔγγραφον παραίτησιν τοῦ παρόντος ὑπουργεῖου, τῆς κτώσεως αὐτοῦ ἐγένετο παραίτιος ὁ Κ. Σπόνεκ, ὡς καθήσας, κατὰ τὸ δοθὲν βασιλικὸν δεῖπνον πρὸς τοὺς νέους ὑπουργοὺς, ἀπέναντι τοῦ βασιλέως, ἤτοι εἰς ἔδραν τιμῆς, ἔπερ ἀπεδείκνυεν ὅτι ἐξηκολούθει ἔχων ἐπίσημον θέσιν παρὰ τῆ Α. Μ.

Μετὰ τὴν παραίτησιν ταύτην, ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσε τὸν Κ. Δ. Βούλγαρην εἰπὼν δὲ ὅτι ὁ Κ. Σπόνεκ ἀναχωρεῖ προσεχῶς, ἀνέθετο αὐτῷ τὴν σύνθεσιν νέου ὑπουργεῖου· ὁ δὲ Κ. Βούλγαρης συνεκράτησεν αὐτὸ τὴν 2 τοῦ μηνὸς ὡς ἐξῆς·

1. Δ. Βούλγαρης πρόεδρος, ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν.
2. Δ. Δρέσος, ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν.
3. Στρατηγὸς Καλλέργης ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν.
4. Χ. Χριστόπουλος, βουλευτῆς, ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν.
5. Σπ. Ἀντωνόπουλος, βουλ. ἐπὶ τῶν ναυτικῶν.
6. Α. Κουντουριώτης, βουλευτῆς, ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν.
7. Ν. Παπαμιχαλόπουλος, βουλευτῆς, ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης.

Ἀλλὰ δὲν παρήλθον τρεῖς ἡμέραι καὶ τὸ νέον ὑπουργεῖον, εἰπὼν ὅτι δὲν ἀπολαύει τῆς βασι. ἐμπιστοσύνης, διότι, ζητήσαν τὴν λή-

ξιν τῆς Βουλῆς, δὲν εἰσηκούσθη, παρητήθη. Καὶ ἰδοὺ πάλιν πλοῖα καὶ δίκτυα! Ὁ βασιλεὺς ἐπανήλθε τότε πρὸς τὸν Κ. Κουμουνοῦρον, ὅστις συνεκράτησε τὸ ἐξῆς ὑπουργεῖον·

1. Α. Κουμουνοῦρος, πρόεδρος, ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τῶν ἐξωτερικῶν.
2. Σ. Σωτηρόπουλος, ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν.
3. Στρατηγὸς Λαζαρέτος, ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν καὶ ναυτικῶν.
4. Κ. Λομβάρδος, ἐπὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν.
5. Περ. Πετράκης, ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης.

Τρεῖς ἡμέρας μετὰ ταῦτα, ἤτοι τὴν 9, τὸ νέον ὑπουργεῖον, παρουσιασθὲν εἰς τὴν Βουλὴν, ἐρώτησεν ἂν ἀπολαύη καὶ αὐτῆς τὴν ἐμπιστοσύνην· ἐπειδὴ δὲ 81 βουλευταὶ πρὸς 68 ἀπεφάνθησαν κατ' αὐτοῦ, τὸ ὑπουργεῖον παρητήθη. Προσκληθεὶς ἐκ νέου ὁ Κ. Βούλγαρης, ἀπεποιήθη, προφασισθεὶς γῆρας καὶ δυσπιστίαν παρὰ τοῦ βασιλέως. Μετὰ τὸν Κ. Βούλγαρην, ἀνετίθη εἰς τὸν Κ. Διομ. Κυριακοῦ ἡ σύνταξις ὑπουργεῖου· ἀποτυχόντες δὲ καὶ τούτου ἐστράφη ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν Κ. Δελιγεώργην, ὅστις συνέταξεν αὐτὸ ὡς ἐξῆς·

1. Δελιγεώργης ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν ἐξωτερικῶν, πρόεδρος.
2. Χρησιθῆς ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν.
3. Ζαχάρης ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν.
4. Α. Μαυρομιχάλης ἐπὶ τῶν ναυτικῶν.
5. Δ. Γρίδας, ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν, καὶ Β. Σπ. Ἀντωνόπουλος ἐπὶ τῆς παιδείας.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ.

Πρὸς τῷ συνήθει παραρτήματι, δημοσιεύομεν καὶ δεύτερον, περὶ τῶν ἐν Κορινθίῳ Ἑλλήνων, ἤτοι πραγματείαν περιεργαστάτην τὴν ὁποίαν ἐφιλοπόνησεν ὁ ἡμέτερος Κ. Γρ. Γ. Παπαδόπουλος. Ταύτην εἶχομεν ἐκτυπῶσαι κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους, ἔπως δημοσιευθῆ ἀπὸ τοῦ πρώτου φυλλαδίου· ἀλλὰ διὰ τὴν πληθὺν τῆς ὕλης ἠναγκάσθημεν νὰ παραλείψωμεν τότε. Εἶναι δὲ σύνταμος, διότι σύγκειται ἐκ μόνον ἑξ φύλλων.

Λύσις τοῦ ἐν τῷ 375 φυλλαδίῳ αἰνίγματος καὶ τοῦ γρίφου.

Οὐ,

Οἱ Ἕλληνες εἶναι φιλόνοιχοι.

ΑΙΝΙΓΜΑ

*Ἐπιστήμη μία εἶμαι,
πλὴν ἀρχαία
καὶ ὠραία,
καὶ ἐδῶ ἀκόμη κεῖται.
Ἄν μὲ ἀποκεφαλίσῃς
τότε δὲ θὰ ἐννοήσῃς
πῶς ἐλάττωμά σου εἶμαι.*

Γ. Δ. Δ.

ΓΡΙΦΟΣ.

